

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאווע שליט"א תלמידו של מרן פוסק הדור בעל 'שבת הלוי' זצוק"ל

משיחותיו של מורינו ראש הישיבה שליט"א

מה רמוז בפרוט המאכלים שהגיש אברהם אבינו?

"ויקח חמאה וחלב וכן בקר אשר עשה ויתן לפניהם... ויאכלו". צריך להבין, מדוע התורה מפרטת את תפריט המאכלים שאברהם הגיש למלאכים לאכול? ועוד, מדוע נתן להם לאכול חמאה וכן בקר שזהו אסור בשך בתלבי?

אלא, דהנה הנביא אומר: "הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם", תחוללכם הוא מלשון 'חול' ו'מחול', ששרה היתה מיהלת אל ה' והיתה שמחה בו יתברך בשיר ובמחול על החסדים שה' מחולל בגוף האדם. ואברהם אבינו היה מרבה להכניס אורחים כדי ללמד את העולם איך אוכלים בקדשה, וה' הביא לאהלו של אברהם מלאכים לאורחים,

כי ה' רצה שאברהם ילמד את כל בריותיו וגם את המלאכים את דרך ה' ואת הדעת שבקרבנות.

וכמו שאמרו תו"ל, שבזכות שאמר אברהם "יקח נא מעט מים", זכו בניו למצות נסוך המים, וכל שכן שעל שאר הדברים הקשים יותר שעשה למען האורחים - זכו בניו להרבה מצעות. וזאת, מפני שבהכנסת אורחים שעשה אברהם, עשה עבודת ה' גדולה, שממנה למדנו איך לעבד את ה' בקרבנות ובשאר העבודות שבבית המקדש.

קרבנות גם כיום

וגם בימנו אף על פי שאין לנו את הקרבנות הקרבנות עלינו לחיות את הדעת של הקרבנות, ולכונן אותם בעת הנחת התפילין העשויות מעור בהקמה, ובכל עת.

והנה דוד מלכנו אומר "אם ארעב לא אמר לה כי לי תבל ומלאה, לא אקח מבייתך פר ממקלאתיך עתודים וכו' וזבח לאלקים תודה ושלם לעליון נדרוך". ולכאורה זוהי סתירה, שבתחלה כתוב שה' לא צריך את הקרבנות ואחר כך ה' מבקש קרבן תודה?

אלא שדוד מלכנו מסביר לנו מהו כל ענין

פרשיות הקרבנות שבחמש ויקרא - שלא נטעה לחשב שה' צריך את הקרבנות כדי שרעב וצמא לבשר ודם, הלילה, אלא שה' רוצה שנביא קרבנות למעננו שדרךם נבא לשמחה בה'.

שכאשר נביא את לחם קרבן מנחה לבית המקדש ונלוש את בצקו, נזכר שה' ברא את האדם עפר מן האדמה ולש וגבל אותו כדי לברא אותו באופן הטוב ביותר. והמים שעמקה לשים את הבצק מזכירים את חסד הרק שה' נתן בפנינו, שהוא חמר מיוחד שלש היטב את האכל ומוציא את היוטמינים שבו לפעל.

וכך כל הקרבנות הם הודאה לה' על שנותן לנו אפשרות לאכול ונותן לנו ילדים והכל בקלות בלי צער וטרחה מיוחדת.

ועל זה ה' מבקש "זבח לאלקים תודה", הינו שנביא קרבנות כדי להכיר כמה טוב ה' עושה עמנו. וממשיך ואומר: "וקראני ביום צרה אצלך ותכבדני", אם יש לה צער תקרא לה' והוא יושיעך.

יש טעם בחקים!

"ולרשע אמר אלקים מה לה לספר חקי", כלומר אדם שלומד את דיני הקרבנות כמו חק - לדעת רק את אופן קיומם, ואינו בא מהם להכיר את ה' ואת חסדיו - עליו ה' אומר "מה לה לספר חקי", כלומר מדוע אתה עושה את מצוות הקרבנות כחקים בלבד שאין בהם טעם.

ורבמ"ם (הל' מעילה ה) כתב, שאף על פי שעלינו לקיים את מצוות התורה גם כשאנחנו מובנים לשלכנו, בכל זאת ראוי להשתדל לגלות את טעמיהם. ולכן ראוי להתבונן ולהעמיק עד כמה שצריך מנעת כדי להבין את טעמי המצוות, אלא שצריך להזהר לעשות זאת באופן של נעשה ונשמע' - שצריך לדעת שכל מצוות התורה מקבלים עלינו גם כשטעמם לא ידוע לנו, ואחר כך ראוי להשתדל להבין את טעמי המצוות. ואז יש לה' תענוג מכך שאדם חותר לגלות את

מתיקות הויסטים

בר מצוה של קורונה ואמונה

בזמן הסגר ערכתי בר מצוה לבני הבכור באולם בית הכנסת שבשכונתי. שלא במקוון סך המשתתפים היה נוגד את החק, והנה באמצע השמחה שוטרים נכנסו לאולם ופנו את כל המשתתפים, ולי נתנו קנס גדול מאוד על סך חמשת אלפים שקלים. חזרתי הביתה כשנתנה בלבי.

בדרך, בני הבר מצוה אמר לי: "אבא אל תצטער, כי אתה עשית את השמחה כדי לכבד את ה' שביום הזה אני מתחייב במצוותי, אם כן בודאי ה' יעזר ולא יצא מקר נזק". אמנם נהנתי לשמע את דבריו, אבל היה קשה לי לקבלם בריצות כי כבר היבתי בקנס, וכפי הנראה לעיני כבר נקמתי ואף אתחזק לחשב שלא יצא לי מקר נזק!

הגענו לבניו המגורים שלנו ואני רואה מכתב בתבת דאר, המכתב נשלח מקומי וחמותי המתגוררים בארה"ב, ובו הם שלחו לנו אגרת ברכת מזל טוב, ובסופו כתבו: "ג.ב. העברנו לכם לחשבון הבנק סכום כסף כמתנה לבר מצוה וכמעשרות מרוח שהרוחנו בימים אלו".

למחרת בדקתי בחשבון הבנק, ונוכחתי לראות שהם הפקידו לנו סכום נכבד מאוד של אלפים דולר! חזרתי לבית בשמחה גדולה, וכשבני הבר מצוה חזר מה'חיד' ספרתי לי שדבריו צדקו ומשמים שלחו לנו את כל הסכום של הקנס חזרה, ואף קבלנו סכום נוסף במתנה.

בני גלה אמנה חזקה יותר ואמר: "היום בשחרית בביתנו לה' שיעזר שלא נצטרך לשלם כלל את הקנס, ואני בטוח שה' לא ישיבני ריקם ולא נצטרך לתת את הכסף שקבלנו עבור הקנס!" עניתי: "אמן". אך למעשה לא רציני להשוות את תשלום הקנס, כדי שלא נשמש בכסף שקבלנו לדברים אחרים ואחר כך לא יהיה לי במה לשלמו, לכן התקשרתי לשלם את הקנס באשראי.

והנה להפתעתי, כשדברתי עם הפקיד הוא אמר שלא מופיע אצלו שיש לי שום חוב. למחרת התקשרתי שוב לבדק זאת, ואמרו לי שהדבר ברור שאין לי שום חוב. מסתבר שה' ברחמי סבב שארעה תקלה והקנס לא נרשם...

כך התחלנו את ימי נעם המצוות של בנינו בשעור מאלף של אמונה. **בעלום שם**

ותשא בריתי עלי פיך", כלומר - אתה הרשע, הרי מכניס לפיך את הלחם ומתענג ממנו, שבוה אתה לזקח את ברית ה' לתוך פיך, ובכל זאת את מצוות התורה אתה עושה כחוקים בלבד ואינך רוצה לגלות את הטעם המתוק שבהם כדי לקיים בענג ובשמחה.

לבני אדם, הינו שעלינו להשתדל להבין את כל מה שאנו יכולים להבין, אף על פי שיש דברים שממייים ונסתרים שאיננו יכולים להבין, וכמו שנאמר: "הנסתרת לה' אלקינו והגלת לנו ולבנינו". ודוד מלכנו אומר: "ולךשע אמר אלקים...

טעמי המצוות בכדי להרגיש נעימות בקיימם. ובד בבד יזכר שלעולם לא יוכל להבין את הכל בשכלו, שכן איננו יכולים להבין מהו התענוג של ה' מהמצוות אלא אנו יכולים להבין רק שה' מתענג שאנו עושים את רצונו. וכמו שנאמר: "השמים שמים לה' והארץ נתן

מתי אתה מודה לה'?

הוראות להכנת החלות

וכמו כן, בעת הכנת החלות לכבוד שבת קודש, ראוי לזכר בעת לישת הבצק את חסד ה' שגבל את האדם עפר מן האדמה, ובעת הכנת צורות החלות יש לזכר את חסד ה' שברא אותנו בצורה הנכונה לנו ביותר.

וכמו שאומר איוב "ידיך עצבוני" - כשהוא הביא קרבנות הוא אמר זאת לה' - אתה עצבת אותי "כחמר עשיתני... הלא כחלב תתיכני וכגבנה תקפיאני", ה' נתן לנו דם נוזלי כחלב. והמשיל את הדם לחלב משום שהרי 'הדם נעפר ונעשה חלב'. והחלב שהוא הסחוס שבגוף האדם הוא מוצק כגבינה, וה' מתיך ומרפך אותו בשעה שאדם צריך להתכופף, וכן ה' ברא מין שקית של נוזל סמיך ליד הסחוס שעל ידו אפשר לכוּפף את האברים בלי כאבים.

ועל זה מודה איוב ואומר: כשהייתי קטן ה' נתן לי חלב לאכילה, וכיום יש לי חלב בין עצמותי "עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידיים תשכני". ועל חסד זה אפשר להודות בעת ההתעטפות

הראשון שנקרא לחתו של עולם, על ידי העפר שלקח ממקום המקדש (ירושלמי שבת סוף פ"ב).

ימים על שום מה?

וכמו כן בנוזלים שבקרנן - כגון השמן שעמו בוללים את המנחה - מודים לה' על כל הנוזלים שבגופנו. וכמו שמצינו שה' ברא את ים המלח שמימיו מלוחים, כדי שנעריך את המים המלוחים שבגופנו, כגון בדמעות שבעינינו. וכן ברא את ים הכנרת שמימיו מתוקים, כנגד הרק המתוק שבפינו. וברא את מי הירדן המרים כנגד הרק המר שבפינו. כך הנוזלים שבלחם הקרבן, הזכירו את חסד הנוזלים שבגופנו.

"ושם דרך אראנו", רבי יהושע בן לוי אומר בגמרא, אל תקרי ושם בשי"ן שמאלית, אלא בשי"ן ימנית - מלשון שומא. כלומר, שכשמקריבים קרבן תודה עלינו לעשות שומא, ולזכר בעת הקרבתו את החסד שה' ברא את גופינו ואת גוף בנינו הנפלא עם אברים הדומים לאברי הבהמה שמקריבים אותה כעת.

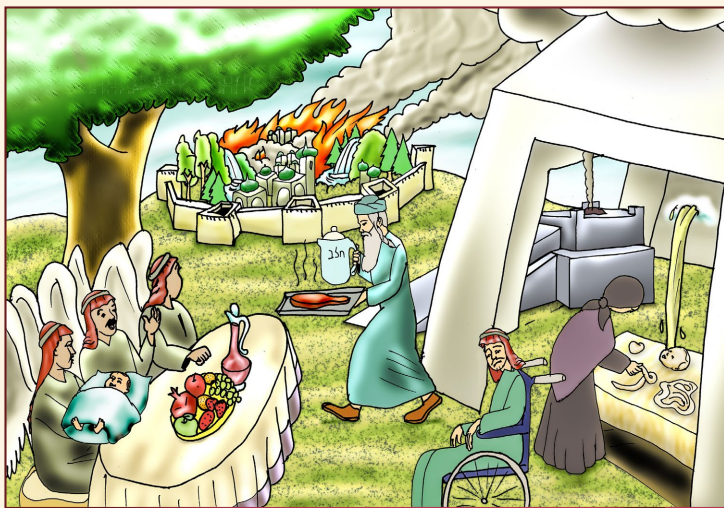
"בינו נא זאת שכחי אלוך פן אטרף ואין מציל". דוד מלכנו אומר: בני אדם השוכחים את ה' והסדיו, באים לידי עברות המחייבים אותם להטרף בארבע מיתות בית דין. ועצתם היא: "ובח תודה וכבדנו", אם תתקנו את טעותכם ותקריבו קרבן תודה עם מחשבה של הכרת הטוב לה', יכפר לכם עוונותיכם.

ודוד מלכנו אומר להם להקריב קרבן תודה ולא קרבן עולה, משום שבקרנן עולה האדם טועה לחשב שהוא מקריב אותו לענג לה', כי קרבן עולה עולה בלו לה' - לכן דוד מלכנו מציע להם להקריב קרבן תודה שממנו גם הבעלים אוכלים.

ועם קרבן תודה מביאים "חלות מצת בגלות בשמן", שהם הודאה על יצירת האדם שנברא על ידי בליית העפר, והם הודאה על השמן שה' נתן בין פרקי עצמות האדם.

וכשהכהן היה בולל את המצות בשמן, היה מתמלא בהפרת הטוב לה' על שברא את אדם

מתיקות תפריט המאכלים בבית אברהם אבינו

בציור שבכותרת הגליון, מאברהם אבינו למדנו את עבודות המקדש. להפיר דרך עבודת הקרבנות בחסד בריאות גופינו ושלא נחבלנו בראשנו, ואת החסדים הללו עלינו לכוּ גם בימות הגלות בעת הנחת תפילין ובכל עת.

מאלו מעשים של אברהם אבינו למדנו את הדעת של עבודות המקדש?

בציור שלפנינו, המלאכים הגיעו לאהלו של אברהם ובשרו על לידת יצחק. וכששמעה שרה את בשורתך צחקה וזכרה חלות בצורת אברי האדם, וכן אברהם הביא להם חלב ובשר - כדי להראות להם ששמחתם בה' היא מעצם קיומם בחיים ובריאות גופם. ואינם צריכים לבשורה זו כדי לשמח בה'.

על החלות ששרה מכינה נשפך שמן. ישמעאל יושב על פסא גלגלים כי "יד כל בו", ואנשים פצעו אותו כיון שהוא פצע אותם

מנו ששרה עשתה את החלות בצורת אברים, ומהו השמן שנשפך עליהם? מה הקשר בין בשר וחלב לקריאת האברים?

על כך ועוד במאמר: 'מה רמזו בפרט המאכלים שהגיש אברהם אבינו?' ובמאמר: 'מתיקות עשירותו של אברהם'

מתיקות שיהי

תפילות

רבנונו של עולם, תננו מאתך חקמה בינה ודעת להעריך את עצם חסד קיימנו בתיים עלי אדמות, ונכיר במצלת החסד הזה ונשמח בו מאוד יותר מכל חסד אחר. שהרי בחסד הנשימות כלולים כל החסדים, ובלעדם לא נוכל לזכות בשום חסד וטובה.

וכך נזכה לשמח בך בכל עת ולא נבא לעולם לדי עצבות ומרירות, המעידים על כך שהאדם לא מעריך את חסדך חלילה. אפוא, תן לנו לב טהור לעבדך באמת, ונזכה לבא למצלת אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, אמן סלה.

תפלה פגוד קרבן מנחה

ותפלת מנחה נקראת כה, ולא נקראת תפלת הצהרים כמו שחרית ומערב שנקראו על שם השחר והערב - כיון שבצהרים האדם כבר עומד על עמדו, ולא כמו בבקר שמהו עדין רדום.

ולכן היא נקראת תפלת מנחה על שם קרבן המנחה שבו היו מביאים את הלחם - כדי לזכר על ידו את החסד שה' עצב את רוחנו והעמידנו על עמדתנו.

נמצא, שבהקרבת הקרבנות הודו לה' על ה'גברא' - על חסד ה' שבגוף האדם, ועל ה'עלמא' - על חסד ה' שבימים שה' ברא, ועל ה'חפצא' - על חסד ה' שבמאכלים ושבכל הטובות שה' נתן לנו.

בטלית, שה' סוכך אותנו בעור, בשר, עצמות וגידיים, כמו שאנו מסוככים בטלית. וראוי לבקש מה' על הגידיים והגידים שלא יתנפחו, שדבר זה גורם ליסורים.

"חיים וחסד עשית עמדי ופקדתך שמרך רוחי", איוב הודה לה' קעת - בזמן שסבל, ואלו היה מודה לה' עוד בהיותו בריא ושלם, לא היה צריך לסבל.

וכך מצינו בדרך מלכנו שהיה מדבר מחסד ה' כל ימיו, וכבר בתחלת התהלים - אפלו כשדבר מהצער שיש לו מאוביו - הזכיר את חסד ה' והודה לו. וכמו כן, טבע בני האדם הוא שהם משבחים את האדם במוחו, והחשוב ביותר הוא להכיר במעלתם של הבריות ולדבר בשבחם עוד בימי חייהם ולא רק במותם.

מתיקות עשירותו של אברהם

שהשקתה את אלעזר במים. והחלב שנתן לאורחים היה גם פגוד החסד שה' יתן ליצחק חלב כדי שיהיה, וכנגד החסד ששרה נתן חלב גם להרבה ילדים אחרים.

היכן אני מנח באבד?

אברהם הביא למלאכים לשונות של בקר, ומדוע דווקא לשונות? משום שבזה בקש מה' שבמקום ישמעאל הרשע, יולד לו בן צדיק שידיבר כל היום בלשונות מחסד ה'. 'ובן הבקר' היה שלישי לבטן שהוא מצלח - כך בקש שבנו יהיה מצלח וטוב. והביא גם המאה וחלב כדי להודות לה' וללמד את האורחים להודות לה' על כך שברא באדם חומרים נזילים כדם, וברא בו חומרים מצקים כבשר ואברים. וכשאברהם שחט את בהמות כגון בחלב שלהם להודות לה' על החלב שבגופנו, ובה אברהם קים את ההכרת הטוב לה' על שבראנו חלב וכגבינה, כפי שהזכיר איוב, כנ"ל.

ואברהם אמר למלאכים, אני סומך על ה' שיתן לי בן וכבר מעתה הודה עליי לה'. 'והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו' - באכל שאברהם נתן להם, היה רמזו בהם חסדי ה' שבגופו של אברהם בעצמו ושהיה בגופו של יצחק בנו. ולמדם שהבשר והחלב [הדם] שבגוף האדם - הם 'תחת העץ', הינו שהם עומדים על ידי חסד ה' שנתן ה' לאדם את שלד 'עצמותיו', שמתחזק את כל האברים והדם.

ובעצמות עצמן יש חסד עצום, שמעצמן הם דומים לעץ הדומם והגבש - לולי חסד הסחוס והגולג ששמו, שנותנים בעצמות לחות כשמן כדי שנוכל להניעם. וכנגד המעשים הללו של אברהם ושרה אנו מביאים לבית המקדש קרבנות ומנחות.

לידתו נפל על פניו והודה לה' - אבל בכל זאת עקר שמחתו היתה על עצם חייו, שבזה הוא אוהב בתריות את ה' המחיה אותו בכל עת, וקיימא לן 'תריי ושאינו תדיר, תדיר קודם'.

שמחה, לא רק לעתים...

כי לצדיק גדול כאברהם, זהו חסרון אם הוא ישמח רק מנסים מיתרים שעושה לו ה' כלירת בן לעת זקנתו, משום שדרוש ממנו להעריך בכל רגע את עצם חייו ולקיים את ענין 'השתיות' (המוכר בספר"ק חובות הלבבות), הינו, להרגיש בכל עת שמחה עצומה על עצם חייו ולא רק כשנעשים לו נסים מיתרים.

ואמרנו חז"ל: 'איזהו עשיר? השמח בחלקו', כלומר שעשיר הוא אדם השמח בחסדים שיש 'בחלקו', הינו ששמח בחסדים המלוים אותו בכל עת - שהם הנשימות ובראות גופו ונפשו. ולצמח זאת, אם הוא שמח רק בנס מעל הטבע שארע לו אינו נקרא 'עשיר', כי אינו שמח בחלקו התמידי אלא בנסים שנעשים לו לעתים, שלכן שמחתו אינה תמידית.

ובעצוב צורת הלחם, כונה שרף הודות גם על הבן שה' עומד לעצב עבורה. ובהכנת בן הבקר רך וטוב, הודה אברהם לה' על ה'בן' יצחק שיתן לו - שהוא יהיה 'רך' במדותיו 'טוב' לה' ולבריות, כמו שנאמר במשה: 'ותרא אתו כי טוב הוא'. 'ויתן אל הנער', כלומר שאברהם כן במעשיו בעבור הנער יצחק שיתן לו ה'.

ועתה מוכן מדוע התורה מפרשת איזה מאכלים אברהם נתן לאורחים, ומדוע נתן להם המאה ויבשר יחידיו - כי במעשים אלו אברהם ציר את אברי הבשר שנתן לו ה' ושייתן ליצחק בנו, וציר את הזיווג שיתן ה' ליצחק - את רבקה שתשקה בכיכול את כל הדורות בחלב כמו

כשאברהם אבינו הכניס את המלאכים לביתו, אמר לשרה "לושי ועשי עגות", והוא רץ אל בן הבקר ובה אמר לשרה, אמנם את לא זכית לגדל בן, אבל עצם קיימנו בתיים הוא חסד עצום ונודל יותר ממתנת בן. ולכן אברהם למד אותה, שבעת שהיא מוגבלת את הצדק תכונן להודות לה' על שציר את האדם מן האדמה על ידי גבול העפר, כמו שכתוב: 'וייצר... את האדם עפר מן האדמה'.

וכן למדה, שבעת שהיא עושה את צורת החלות תעשה אותם בצורת אברי האדם, ותכונן להודות לה' על אברי גופינו. כמו שרמזו במה שאמר לה' "ועשי עגות" - 'שעונה' הוא 'עגול' (כמו שאמרו על חוני המעגל, שהוא 'עג עונה ועמר בתוכה'), כי אברהם למדה לעגל את צורת החלות בצורת המעים ושרה האבריים. ואברהם עסק בכך הקרן כדי לראות בו את חסד ה' שבאברי גופינו דרך אברי הבהמה.

מי מרויח יותר?

כי בו בזמן שאברהם עסק לגמל חסדים ולהטיב לאחרים, הוא קנה בעצמו קנינים בעבודת ה' על דרך 'מצוה גוררת מצוה', ו'יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני' - באכל שנותן לו - 'העני עושה עם בעל הבית', שממעשה חסד שבעל הבית עושה עמו, הוא לומד מרת הרוחנות ומכיר בחסד ה'.

והסבה שאברהם עסק להודות לה' על עצם חייו ורצה זאת כחסד גדול ממתנת בן, היא משום שאברהם אבינו הקדיש את כל חייו כדי לקדש את שם ה', והיה לו חשש שמא תתמעט אהבתו לה' על ידי מתנת הבן ותלך חלק מאהבתו לבן שיוולד לו. לכן, אמנם היה לו מאוד קשה שאין לו בן, וכשהתבשר על

היראה המתוקה

"ותכחש שרה לאמר לא צחקתי", שרה מיד תקנה זאת ואמרה, אכן אני לא צוחקת מכך אלא אני מעריכה את הנס של לידת ילדים.

"כי יראה" - מה שצחקה מתחלה, היה מפני שהיא לא הלכה בדרך של יראה להתפעל מנסים שנעשים מתוך יראה ופחד - שנדמה לאדם שיצא מהעולם בלי להשאיר ילדים וה' הצילו ונתן לו ילדים - אלא היא הלכה בדרך של אהבה לשמח תמיד בנסי ה' התמידיים שבכל רגע עמנו קיימנו בחיים כבריאות. וכעת חזרה בה "כי יראה", משום שפחדה שמא הדורות הקאים אחריה לא יעריכו את חסדי ה'.

ועוד, שקבלה על עצמה לשמח מכל נס "כי יראה", כי הבינה שה' מביא נסים כאלו שמעל לדרך השבע. כדי לחזק את הבני אדם ליראה מה'. "ויאמר לא כי צחקת" - לפני כן את צחקת מהחסד של לידת ילד.

אברהם מגן על שיטת שרה

ואז אברהם אבינו לוח את המלאכים לסדם, כי רצה להוכיח להם את הצדק בשיטתה של שרה שצחקה על בשורת הבן מפני הערכתה הגדולה למתנת החיים. ששם הם ראו שצדע קיומו של האדם בחיים הוא נס עצום, ולא צריך להגיע רק ללידת ילד כדי להכיר בחסדי ה' - "וישקיפו על פני סדם", המלאכים השקיפו על סדם וראו שה' עומד לאבד אותם, ומתוך כך הכירו בעצם החסד ה' שאדם יכול לחיות ולהתקיים.

ואמנם בודאי שאדם צריך לדבר ולהתפעל מאוד מהחסד שגודל ילד, אבל באברהם נאמר "כי ידעתי" - הקב"ה ידע מה מתחולל בלבן של אברהם ולכן אהב אותו.

"למען אשר יצוה את בני ואת ביתו אחריי", "יצוה" מלשון צוואת וחבורה, שאברהם עומד להקים את עם ישראל ו'לחבר' אותם לה' יתברך ולכן הוא עלה למדרגה גדולה מאוד - להכיר בחסד ה' של עצם קיום האדם שהוא חסד תמידי ולא להתפעל רק מלדת ילד שהוא חסד שאינו בכל רגע.

שסובל פעם בחדש ועושה על כך שומא וזוכר את חסדי ה' שעשה לשרה, שנתן לה ארץ כנשים, ומבקש שה' יתן להם בנים צדיקים כמו שנתן לשרה - זוכה ורואה בישועת ה' וזוכה לבנים צדיקים.

שמחת החיים

עוד אפשר לפרש, ששרה צחקה "בקרבה", כלומר שצחקה על הבשורה של המלאכים כי כבר היתה שמחה "בקרבה" - מעצם קיומה בחיים ומעצם קיום בעלה אברהם בחיים. שזה הפרוש "חדל להיות לשרה ארץ כנשים", הינו שהיא חדלה מלהצטער על כך שאין לה ארץ כנשים, משום שהיתה שמחה בעצם קיומה בחיים.

"לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן", כלומר הרי יש לי את חסד ה' שבעלי אברהם חי ואני זוכה ל"בלתי בשמן רענן" - להתענג מזיו דעת קדשו של אברהם שהוא זקן שקנה חכמה.

והחכמה שהוא קנה היא - לשמוח בחסד העקרי שהוא עצם קיימנו בחיים. ואת החכמה הזאת הוא למד אותי (את שרה), ולכן שמחתי הגדולה היא בעצם חיי, ולכן צחקה על בשורת הבן שהיא לא החסד העקרי.

וכוה שרה והמלאכים

וטענה כנגד המלאכים: 'אנו נתנו לכם לאכל את הבשר והחלב כדי להזכיר את עצם החסד שהאדם חי ובריא בגופו, שיש בו דם נוזלי כחלב ואברים מצקים כבשר, ומהחסד הזה ראוי להתפעל הרבה יותר מלדת ילד שאתם מבשרים לנו על כך, כי החיים והבריאות הוא החסד העקרי והגדול ביותר'.

אבל ה' הוכיח אותה על כך ואמר: "היפלא מה דבר" - בניחותא. כלומר, כיון שבעולם החסד של לידת ילדים הוא נחשב ל"פלא" ול"דבר" בעל ערך, לכן אין לצחוק כאן, כי זה נראה כולויל למי שאינו בדרגה הגדולה של אברהם ושרה. ומה גם שראוי להעריך כל נס, גם אם הוא קטן לעמת נסים אחרים - כדי שלא יהיה במשך הדורות זלויל בשום נס איזה שיהיה.

חז"ל (ב"מ פז) אומרים, שבעת ששרה הכינה את הלחם היא פרסה נדה. ולפי הנ"ל מוכן, שכיון ששרה הודתה לה' בעת גבול העסה על יצירת האדם, לכן מיד ה' נתן לה את האפשרות לזכות לבן.

"ויאמרו אליו איה שרה אשתך", המלאכים התפעלו מהנס שעומד להולד לאברהם ושרה בן ורצו לברך את שרה על כך. ושרה צחקה מכך, כי הרי "אחרי בלתי היתה לי עדנה" - כלומר, כיון שאני רואה שה' עושה לי נס כזה שאחרי בלתי היתה לי עדנה, אם כן אני רואה בחוש שה' עומד לתת לנו בן. וכבר בעבר נתבשרתי על כך מאברהם עבד ה' שהוא גדול מהמלאכים, ואינני צריכה לברכת המלאכים.

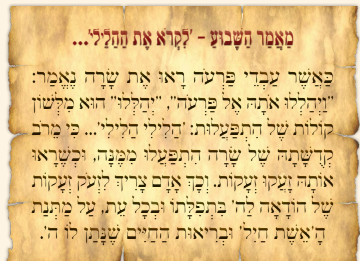
וה' אמר: 'למה זה צחקה שרה', כלומר שיש חסרון בצחוק הזה, משום שלמלאכים זה נדמה שצוחקים מחסר אמונה בברכה. כי למלאכים אין את הדרגת הגדולה של אברהם ושרה ואינם מבינים את כונת הצחוק של שרה שנבע מאמונה שלמה בה'.

תפלת הבנים

והנה, כיון שהאשה כבתה את חלתו של עולם, כתקון לכך נתן לה מצות הפרשת חלה. וכיון שגרמה להרניתו של האדם, היא סובלת על ידי הדם. ואמרו בגמרא, שכשם שהאשה מפרישה חלה מיד כשהיא מניחה מים בעסה, כך הקב"ה ברא את האדם מיד כשהעולם היה מוכן עבורו.

ומכאן אנו למדים שהאשה צריכה לזכר בעת לישת הבצק, את החסד שה' ברא את האדם ואת ילדיה ולבקש שה' יברא לה בנים הגונים. וכן בעת היסורים שיש כל בחדש, יש לזכר את חסד הארץ כנשים שה' נתן לשרה, שעל ידי זה קל עם ישראל קיים, ולבקש שה' יתן לה בנים הגונים כמו שנתן לשרה את יצחק.

והנביא ישעיה אומר: "מי העיר ממורח צדק... ארץ ברגליו לא יבוא", אברהם אבינו הוא האדם שהודתה לה' על החסד שנתן לשרה 'ארץ' כנשים. ועל זה אנו אומרים "ישם דרך אראנו", ודרשו חז"ל: "מי ששם אורחותיו בעולם הזה, זוכה ורואה בישועתו של הקב"ה" - כל אדם

זוודים לתוקים
התשובות נמצאות בתוך גליון זה. את התשובות ניתן לשלח לכתבת הפייל של סוכן "מתיקות", בצרוח שם, כתבת ומספר טלפון. העונים נכונים לכתות על שלש שאלות יבנסו להגדלה על מתנה יקרנית.
שם הזוכה מפורש לך לך: אברהם בערגנה, ירושלים.